

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.018.02.2018

Pan Robert Borkowski
Dyrektor Szkoły Podstawowej
im. Bohaterów Westerplatte w Torzymiu
ul. W. Reymonta 6, 66-235 Torzym

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/027 - Zmiany w systemie oświaty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte w Torzymiu ul. W. Reymonta 6, 66-235 Torzym
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dyrektorem Szkoły, wcześniej Zespołu Szkół w Torzymiu, jest od 1.09.2016 r. Pan Robert Borkowski.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie i wdrożenie zmian w systemie oświaty. 2. Zmiany warunków lokalowych i organizacyjnych w związku z reformą oświaty. 3. Współpraca z instytucjami przy wprowadzaniu zmian w systemie oświaty.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016 – 2018 (do czasu zakończenia kontroli oraz ewentualnie okres wcześniejszy, jeśli będzie miał wpływ na kontrolowaną działalność)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	Mariusz Migdał, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/107/2018 z 11.10.2018 r.

(akta kontroli str.1-3)

---

¹Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia działalność Szkoły w kontrolowanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Rzetelnie przygotowano zmiany wynikające z reformy oświaty, w tym właściwie i skutecznie dokonano zmian warunków lokalowych i organizacyjnych, które poprawiły się. Prowadzono skuteczną i adekwatną współpracę z instytucjami odpowiedzialnymi za wprowadzenie reformy. Kontrola NIK nie stwierdziła zasadniczych nieprawidłowości mających wpływ na kontrolowaną działalność.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie zmian w systemie oświaty

Opis stanu faktycznego

1.1 Rada Miejska w Torzymiu (Rada) utworzyła Zespół Szkół w Torzymiu (po uzyskaniu pozytywnej opinii Lubuskiego Kuratora Oświaty), poprzez połączenie z dniem 1.09.2016 r. Publicznej Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Torzymiu i Gimnazjum im. Ks. Jana Twardowskiego w Torzymiu, z zachowaniem granic obwodów obu szkół, przy jednoczesnej likwidacji ww. jednostek budżetowych⁴.

W związku z wdrożeniem reformy systemu oświaty Rada przekształciła z dniem 1.09.2017 r. Zespół Szkół w Torzymiu w ośmioletnią Szkołę Podstawową im. Bohaterów Westerplatte w Torzymiu (Szkoła)⁵.

(akta kontroli str.4-6)

Informacje na temat wprowadzanych zmian w systemie oświatowym przekazywane były rodzicom uczniów na zebraniach ogólnych⁶ oraz cyklicznie na zebraniach Rady Rodziców. Na zebraniach z rodzicami wychowawcy klas otrzymali zalecenia o poinformowaniu uczniów o wdrażaniu reformy oświaty.

Dyrektor Szkoły pięciokrotnie prezentował i omawiał przedmiotowe zmiany na zebraniach Rady Pedagogicznej Szkoły⁷. Wewnętrzne szkolenie członków Rady (41 osób) w tym zakresie odbyło się 30.08.2017 r.

Pracownicy Szkoły otrzymali 15.05.2017 r. pisemną informację o wprowadzanych zmianach organizacyjnych wynikających z przekształcenia sześcioletniej szkoły podstawowej w ośmioletnią szkołę podstawową, w tym na temat dalszego ich zatrudnienia., która znajduje się w aktach osobowych pracowników Szkoły.

(akta kontroli str.7-16, 271-274)

1.2 Szkoła podjęła odpowiednie działania wynikające z wprowadzenia zmian w systemie oświaty:

- nowe plany nauczania oraz organizację szkoły ustalono w kwietniu 2017 r.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Uchwała Nr XIV/90/16 z 12.04.2016 r. w sprawie utworzenia Zespołu Szkół w Torzymiu (załącznik nr 1 do uchwały stanowi Akt Założycielski Zespołu Szkół w Torzymiu, załącznik nr 2 – Statut Zespołu Szkół w Torzymiu).

⁵ Uchwała Nr XXIX/177/17 z 29.11.2017 r. w sprawie stwierdzenia przekształcenia Zespołu Szkół w Torzymiu w ośmioletnią Szkołę Podstawową im. Bohaterów Westerplatte w Torzymiu.

⁶ W dniach: 4.09.2017 r., 14.09.2017 r.; 27.08.2018 r.

⁷ W dniach: 10.04.2017 r., 30.08. 2017 r., 25.09. 2017 r., 27.11.2017 r.; 9.04.2018 r.

Arkusze organizacyjny zgodny z ramowymi planami nauczania dla klasy I, IV i VII został zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną Szkoły 10.04.2017 r., a 21.04.2017 r. został przekazany organowi prowadzącemu szkołę. Organ nadzoru pedagogicznego i nauczycielskie związki zawodowe zaopiniowały arkusz⁸;

- z uwagi na utworzenie z dniem 1.09.2016 r. Zespołu Szkół w Torzymiu korekta planu finansowego szkoły nie była konieczna. Projekt wydatków budżetowych szkoły na rok 2017 uwzględniał środki niezbędne do zapewnienia działalności szkoły przy uwzględnieniu nakładów związanych z wdrażaniem reformy, projekty planów finansowych w okresie objętym kontrolą podlegały opiniowaniu przez Radę Rodziców⁹;
- w związku z utworzeniem Zespołu Szkół z dniem 1.09.2016 r. obiekt szkolny nie wymagał dodatkowych zmian do funkcjonalności przewidzianej w nowym ustroju szkoły. Pomoce szkolne oraz wyposażenie sal lekcyjnych są na bieżąco uzupełniane w miarę posiadanych środków oraz możliwości związanych z udziałem w programach ministerialnych;
- w sierpniu 2016 r. przeprowadzono inwentaryzację zdawczo-odbiorczą mienia Gimnazjum w Torzymiu¹⁰. Inwentaryzacja mienia Zespołu Szkół w Torzymiu została przeprowadzona na przełomie 2016 r. i 2017 r.¹¹. Ponieważ przekształcenie Zespołu Szkół w Szkołę Podstawową nastąpiło z dniem 1.09.2017 r. z mocy ustawy, składniki majątkowe Zespołu stały się mieniem Szkoły, dyrekcja szkoły uznała, że ponowna inwentaryzacja nie jest konieczna;
- z datą 1 września 2017 r. dyrektor Szkoły dokonał zmian stron w umowach z kontrahentami¹², umowy na dostawę energii elektrycznej, dostawy gazu, odbioru odpadów (innych niż kuchenne) i nieczystości były zawierane przez Gminę Torzym.

(akta kontroli str.17-18)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Szkoła w sposób rzetelny została przygotowana do zmian wprowadzanych reformą oświaty. Sprzyjało temu utworzenie przez Gminę we wrześniu 2016 r. Zespołu Szkół.

⁸ Odpowiednio: 4.05.2017 r., związki zawodowe: 19.04.2017 r. oraz 18.04.2017 r.

⁹ Data złożenia do organu prowadzącego projektu planu finansowego szkoły na rok 2018 – 27.10.2017 r. Data opiniowania przez Radę Rodziców na rok szkolny 2018 – 26.10.2018 r. Data złożenia do organu prowadzącego projektu finansowego szkoły na rok 2019: dnia 31.10.2018 r. i odpowiednio: 29.10.2018 r.

¹⁰ Zarządzenie dyrektora Gimnazjum z 16.08.2016 r.

¹¹ Zarządzenie dyrektora Zespołu Szkół w Torzymiu z 10.10.2016 r.

¹² Dyrektor Szkoły zawarł następujące umowy: na świadczenie usług w zakresie odbioru odpadów kuchennych ulegających biodegradacji z Przedsiębiorstwem Wielobranżowym LS-PLUS, na dostawę wody i odbiór ścieków oraz na dostawę ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania w budynku A i B Szkoły z ZGKiM w Torzymiu. Umowy na dostawę usług telekomunikacyjnych zostały zawarte z firmą Orange w lutym i lipcu 2017 r., 8.09.2017 r. i 22.09.2017 r. w korespondencji mailowej dyrekcja szkoły wystąpiła o zmiany w dokumentacji spowodowane przekształceniem Zespołu Szkół w Szkołę Podstawową. Zmiany weszły w życie od października 2017.

2. Zmiany warunków lokalowych i organizacyjnych w związku z reformą oświaty

Opis stanu faktycznego

2.1 Zmiana warunków organizacyjnych w związku z reformą oświaty

2.2.1 Szkoła funkcjonuje na podstawie aktualnego i prawidłowo przyjętego Statutu, zatwierdzonego przez Radę Pedagogiczną¹³. Treść Statutu spełnia wymogi art. 98 ustawy Prawo oświatowe¹⁴.

(akta kontroli str.19-58)

2.2.2 W latach 2016-2018¹⁵ zmniejszył się stan zatrudnienia nauczycieli o 5 osób¹⁶, tj. z 50 do 45, oraz liczba etatów z 46,21 do 45,76. Odnośnie przyczyn zmniejszenia się stanu nauczycieli i etatów Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że zmiany stanu zatrudnienia w okresie od 1.09.2017 r. w większości związane były z wygasaniem umów zawartych na okres zastępstwa za nieobecnego nauczyciela. Zaistniałe różnice w wymiarze zatrudnienia poszczególnych nauczycieli wynikały także ze zmian demograficznych (zmniejszenie liczby oddziałów) i realizacją szkolnych planów nauczania. Wprowadzenie reformy edukacji i likwidacja gimnazjów przyczyniło się do zmniejszenia liczby godzin języka niemieckiego w szkole. W związku z tym, zmniejszeniu uległy wymiary zatrudnienia poszczególnych nauczycieli tego przedmiotu, a od 1.09.2018 r. jeden z nich uzupełnia etat w wymiarze 0,50 w innej szkole. Od 1.09.2019 r. przewidywany wymiar zatrudnienia języka niemieckiego wyniesie 0,50 etatu.

Ponadto Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w Szkole w Torzymiu znaczące zmiany kadrowe nastąpią z dniem 1.09.2019 r. Jednoczesne odejście dwóch roczników absolwentów (6 oddziałów/ 3 klasy VIII szkoły podstawowej i 3 oddziały III klasy gimnazjalnej) spowoduje spadek ilości godzin realizowanych tygodniowo z 830 na około 670. Daje to przeliczeniowo około 8 etatów nauczycielskich. Ograniczenia wymiaru zatrudnienia dotkną przede wszystkim nauczycieli „przedmiotowców” uczących klas IV-VIII. Wielu z nich, za zgodą dyrekcji szkoły, już podjęło pracę, bądź decyzją władz samorządowych, uzupełnia etat w okolicznych szkołach. Efektem tych działań ma być zminimalizowanie ryzyka ewentualnych zwolnień.

Jednocześnie w szkole podjęto działania zmierzające do rozszerzenia oferty edukacyjnej, a tym samym do stworzenia możliwości zatrudnienia dla dotychczasowej kadry. I tak od tego roku szkolnego w placówce uruchomiono dwa oddziały integracyjne. W ten sposób stworzono dwa etaty dla nauczycieli wspomagających oraz zwiększono liczbę godzin pomocy psychologiczno-pedagogicznej. W kolejnych latach dyrekcja szkoły planuje rozszerzenie działań w obszarze edukacji włączającej oraz zwiększenia liczby zatrudnionych w szkole specjalistów z zakresu pedagogiki specjalnej.

¹³ Uchwałą Nr 12/201/2018 z 27.11.2017 r. Rada Pedagogiczna Szkoły zatwierdziła Statut Ośmioletniej Szkoły Podstawowej.

¹⁴ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2018 r. poz. 996, ze zm.), dalej *Prawo oświatowe*.

¹⁵ Wg stanu na 30.09 danego roku.

¹⁶ Nauczyciel H.G. – zatrudniony w wymiarze 4/18 przeszedł na świadczenie kompensacyjne (na pełny etat zatrudniony był w innej szkole); nauczyciel A.M. w związku z podjęciem pracy w innej szkole rozwiązał umowę o pracę za porozumieniem stron; nauczyciele A.S. i R.T. byli zatrudnieni na czas określony do 31.08.2017 r. w zastępstwie za nieobecnych nauczycieli; nauczyciel religii został przeniesiony do innej parafii, podjął pracę w innej szkole

Od 1.09.2016 r. w Szkole nie wystąpiły przypadki zwolnień nauczycieli, o których mowa w art.20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁷ oraz przeniesienia, za zgodą, nauczyciela do innej szkoły zgodnie z art. 18 tej ustawy. W roku szkolnym 2018/2019, na mocy art. 22 ustawy Karta Nauczyciela, obowiązkowy wymiar pensum uzupełnia w innej szkole pięciu nauczycieli.

(akta kontroli str.59-63, 315-316)

W badanym okresie w Szkole odnotowano zmiany w liczbie nauczycieli: zwiększyła się o jedną osobę liczba nauczycieli muzyki, geografii, techniki, edukacji dla bezpieczeństwa; zmniejszyło się o jedną osobę zatrudnienie nauczycieli plastyki, zajęć technicznych i wiedzy o społeczeństwie.

Stan zatrudnienia nauczycieli w Zespole Szkół w Torzymiu oraz w Szkole Podstawowej w Torzymiu – jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły – w latach 2016-2018 był adekwatny do potrzeb szkoły wynikających z realizowanych zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Zmniejszenie ilości etatów i liczby zatrudnionych osób związane było ze zmianami demograficznymi oraz spadkiem liczby oddziałów w szkole.

(akta kontroli str.59-63)

W roku szkolnym 2016/2017 spośród zatrudnionych w Zespole 50 nauczycieli, siedmiu nauczycieli (13,7%)¹⁸ pracowało dodatkowo w innych szkołach, realizując od 9% (religia), poprzez 63% (j. niemiecki) do 100% (muzyka) godzin w stosunku do ogólnej liczby danego przedmiotu, a łącznie - 13,3% ogółu godzin w Zespole.

W następnym roku 2017/2018 liczba nauczycieli pracujących w kilku szkołach wzrosła o 9 osób, do 16¹⁹ (tj. o 128,6%), stanowiąc 32,7% zatrudnionych nauczycieli. Realizowali oni od 9% (religia) do 100% (chemia, fizyka)²⁰ ogólnej liczby godzin danego przedmiotu oraz 32,5% ogółu godzin w Szkole

(akta kontroli str.64-65)

2.2.3 Zatrudnieni w Szkole wszyscy nauczyciele posiadali odpowiednie²¹ do realizowanych zajęć edukacyjnych kwalifikacje. Analiza kwalifikacji sześciu nauczycieli (13% ogółu), którym powierzono w roku szkolnym 2018/2019 nauczanie języka polskiego, matematyki, historii, ochrony środowiska, wychowania fizycznego i fizyki, wykazała posiadanie przez nich kierunkowych studiów magisterskich oraz kierunkowych studiów podyplomowych (pięciu nauczycieli).

(akta kontroli str.66-87)

2.2.4 Szkoła w latach 2016–2018, na szkolenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli (rozdział 80146) dysponowała środkami w wysokości odpowiednio: 11.150 zł, 21.920 zł i 21.040 zł, z czego wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem: 2.945,50 zł (26,4% plany finansowego), 9.586,16 zł (43,7%) i 8.820,82 zł (41,9%).

Odnosnie niepełnego wykorzystania środków Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że środki wydatkowane w latach 2016 (od momentu powstania Zespołu Szkół), 2017, 2018 (stan na 30.08.2018) pokryły w całości potrzeby związane z doskazytaniem nauczycieli. Większość form doskonalenia, w jakich brali udział pracownicy szkoły

¹⁷ Dz.U. z 2018 r., poz. 967 ze zm.

¹⁸ Nauczyciele: j. niemieckiego, wychowania fizycznego, edukacji wczesnoszkolnej, muzyki, religii, j. polskiego/logopeda oraz pedagog.

¹⁹ Wychowanie fizyczne (3 nauczycieli), chemia, technika + zajęcia komputerowe, historia + wiedza o społeczeństwie (2), język niemiecki (2), edukacja wczesnoszkolna, muzyka, język polski/logopeda, religia oraz pedagog (2), fizyka.

²⁰ W tym: 56% historia i WOS, 71,4% języka niemieckiego i 77,8% muzyki.

²¹ Zgodne z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 12.03.2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. z 2015 r. poz.1264), rozporządzenie uchylono z dniem 1.09.2017 r. Obecnie obowiązuje rozporządzenie MEN z 1.08.2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. poz. 1575).

była bezpłatna (realizowana w ramach grantów pozyskiwanych przez organizatorów szkoleń). Zdecydowaną większość wydatków szkoły w tym okresie stanowiły koszty dojazdów, które z reguły były finansowane z § 4410. Jednocześnie analiza wydatków na doskazywanie nauczycieli wykazuje, że wzrastały one wraz z tempem wprowadzania zmian powiązanych z reformą oświaty. Do końca sierpnia br. wykorzystano blisko 42% planowanych środków, a jak wskazują szacunki, wydatki na ten cel osiągną zakładany w planie finansowym poziom.

(akta kontroli str.88-103,121-123)

2.2.5 W latach szkolnych 2016/2017–2018/2019 nauczyciele podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową uczestnicząc w różnych formach doskazywania zawodowego: w 60 szkoleniach, 49 konferencjach, 32 warsztatach, 4 kursach, 2 spotkaniach metodycznych i zajęciach edukacyjnych, oraz szkoleniowych radach pedagogicznych (2 tematy).

Spośród zatrudnionych w badanym okresie w ww. doskazywaniu uczestniczyło:

- 2016/2017 – 44 nauczycieli, tj. 88,0% zatrudnionych (50); a 6 nauczycieli nie uczestniczyły w żadnej formie doskazywania (tj. 4 osoby przebywały na urloпах macierzyńskich, a także nauczyciel religii wyznania prawosławnego i nauczyciel zatrudniony jeden dzień w tygodniu), 8 nauczycieli uczestniczyło jedynie w szkoleniowych radach pedagogicznych²². Jedna osoba ukończyła kurs kwalifikacyjny z zakresu wczesnego nauczania języka angielskiego;
- 2017/2018 – 41 nauczycieli, tj. 83,7% zatrudnionych (49); a 8 nauczycieli nie uczestniczyło w żadnej formie doskazywania (tj. 2 osoby przebywały na urloпах macierzyńskich, 2 na urloпах dla poratowania zdrowia, a także nauczyciel religii wyznania prawosławnego i 3 osoby obecne), 8 nauczycieli uczestniczyło jedynie w szkoleniowych radach pedagogicznych²³. Jedna osoba ukończyła studia II stopnia na kierunku pedagogika specjalność wychowanie przedszkolne i nauczanie początkowe oraz studia podyplomowe w zakresie autyzmu, a trzy - studia podyplomowe o kierunkach: kwalifikacje pedagogiczne, nauczanie informatyki, w zakresie teologii i katechetyki;
- 2018/2019 – 10 nauczycieli, tj. 22,2% zatrudnionych (45), pozostali dotychczas nie uczestniczyli w żadnej formie doskazywania²⁴.

W badanym okresie nie uczestniczyło w żadnych formach kształcenia i doskazywania zawodowego: 2017/2018 – 3 osoby, 2018/2019 (stan 15.10) – 32 osoby.

Spośród 148 form kształcenia dominowały tematy związane z wprowadzeniem zmian w systemie oświaty (73,0%), głównie dotyczące nowej podstawy programowej (108 tematów).

(akta kontroli str.104-120)

Odnosnie doskazywania zawodowego Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że przedstawione wykazy obejmowały zewnętrzne formy doskazywania, w jakich wzięli udział zatrudnieni w szkole. W ramach wewnątrzszkolnego doskazywania nauczycieli, odbyły się zebrania Rady Pedagogicznej poświęcone wprowadzanej reformie. Szkolenia przeprowadzono dla wszystkich członków Rady Pedagogicznej w sierpniu 2017 r. oraz 2018 r. Jednocześnie należy zauważyć, że w/w zestawieniach uwzględniono także nauczycieli zatrudnionych w szkole w niewielkim wymiarze bądź na okres zastępstwa, już w tej chwili w szkole niepracujących. W związku z tym nie

²² W zakresie: „Motywowanie uczniów do nauki” oraz „Indywidualizowanie pracy w klasie o zróżnicowanych osiągnięciach edukacyjnych”.

²³ W zakresie „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w cyberprzestrzeni” (temat dotyczący zmiany systemu oświatowego).

²⁴ W tym 2 osoby przebywają na urloпах macierzyńskim i uzupełniającym oraz nauczyciel religii wyznania prawosławnego.

mieliśmy możliwości zweryfikować informacji o ukończonych w międzyczasie formach doskonalenia. Realizacja szkoleń w roku szkolnym 2018/2019 przebiega w miarę terminarzy i harmonogramów instytucji szkolących nauczycieli.

(akta kontroli str.121-123)

2.2.6.a Liczba zrealizowanych godzin była zgodna z ramowymi planami nauczania oraz arkuszem organizacyjnym Szkoły.

Faktycznie realizowane godziny lekcyjne w roku szkolnym 2017/2018 w klasach: III i VI szkoły podstawowej oraz klasy III gimnazjum (zajęcia prowadzone w trybie starej podstawy programowej, w cyklu trzyletnim) wyniosły odpowiednio: 729, 938 i 1.048 godzin, przy zaplanowanych w szkolnych planach nauczania i w arkuszach organizacyjnych Szkoły: 672, 864 i 996, tj. zrealizowano: 108,5%, 108,6% i 105,2% planu. W dwóch przypadkach (na 26 przedmiotów): język angielski w III klasie SP i zajęcia techniczne w VI klasie SP, liczba zrealizowanych godzin była mniejsza od zaplanowanych o odpowiednio 9 i 4, jednak licząc realizację tych przedmiotów w cyklu trzyletnim, była ona zgodna z ramowym planem nauczania.

W klasach I, IV i VII szkoły podstawowej, gdzie zajęcia prowadzono według nowej podstawy programowej, liczba zrealizowanych godzin lekcyjnych wynosiła odpowiednio: 718, 841 i 1 162 i stanowiła: 118,1%, 109,5%, 112,3% wykonania planu określonego w ramowych planach nauczania oraz w arkuszach organizacyjnych Szkoły.

Liczba zaplanowanych i zrealizowanych godzin dla 20% przedmiotów obowiązkowych dla jednego oddziału ww. klas są zgodne z rozporządzeniami określającymi starą podstawę nauczania (VI klasa SP i III Gimnazjum) oraz nową podstawę nauczania (klasy IV, VII).

(akta kontroli str.124-128)

2.2.6.b W roku szkolnym 2018/2019 Szkoła nie prowadzi obowiązkowych zajęć w systemie zmianowym. W badanym okresie współczynnik ten poprawił się: w latach 2016/2017-2018/2019 współczynnik zmianowości wynosił odpowiednio: 0,92, 0,88 i 0,88²⁵, a wszystkie zajęcia rozpoczynały się o godzinie 8.00,

W zakresie higieny procesu nauczania w planach lekcji pięciu klas w 2016/2017²⁶ oraz pięciu klas w 2018/2019²⁷ stwierdzono, że:

- zajęcia w poszczególnych dniach rozpoczynają się o stałej porze, uwzględniając podobną liczbę godzin lekcyjnych (różnica do 2 godzin);
- nie występują dni, w których kumulowane są zajęcia wymagające pracy statycznej i długotrwałej koncentracji (bloki przedmiotów ścisłych);
- planowano zajęcia, w trakcie których dominuje praca statyczna i długotrwała koncentracja (matematyka, fizyka i chemia) po piątej godzinie lekcyjnej,
- trzy przerwy międzylekcyjne w ciągu dnia wynoszące pięć minut, a najdłuższa – 20 minutowa (obiadowa) jest ulokowana po piątej lekcji.

(akta kontroli str.129-139)

2.2.7 W roku szkolnym 2018/2019 Szkoła zapewniła zróżnicowaną i adekwatną do potrzeb uczniów ofertę zajęć pozalekcyjnych, chociaż w porównaniu do lat szkolnych 2016/2017 i 2017/2018 przedmiotowa oferta Szkoły została w niektórych zakresach ograniczona:

- zajęcia pozalekcyjne prowadzone w celu rozwoju zainteresowań i zagospodarowania czasu wolnego: w 2018/2019 – 16 godzin tygodniowo (8 rodzajów tematycznych), tj. mniej o 15 godzin (o 48,4%) i o 10 mniej w rodzajach tematycznych niż w 2017/2018, i o 23 mniej godzin (o 59,0%) i o 8

²⁵ Liczba oddziałów / liczba pomieszczeń: 2016/2017 – 22/24; 2017/2018 – 21/24; 2018/2019 – 21/24.

²⁶ 4a, 5b, 6b, 1bG, 3bG.

²⁷ 4bSP, 5bSP, 6bSP, 8Bsp, 3bG.

- mniej w rodzajach tematycznych niż w 2016/2017,
- zajęcia pozalekcyjne określone w rozporządzeniu w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej: w 2018/2019 tygodniowo 32 godziny (5 rodzajów zajęć), tj. więcej niż w latach 2016/2017 i 2017/2018 odpowiednio o 6 (o 23,1%) i 8 (o 33,3%) godzin tygodniowo przy 4 rodzajach zajęć,
  - zajęcia pozalekcyjne dla uczniów szczególnie uzdolnionych: w 2018/2019 – 14 godzin tygodniowo (7 kół tematycznych), tj. mniej niż w latach 2016/2017 i 2017/2018 odpowiednio: o 13 (o 51,9%) i o 6 (o 30,0%) przy 11 rodzajach tematycznych,
  - zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z poszczególnych przedmiotów: w 2018/2019 – 3 godziny tygodniowo w 2 przedmiotach, tj. mniej niż w 2016/2017 o 7 godzin (o 30,0%), ale więcej o 1 godzinę w 2017/2018,
  - zajęcia korekcyjno-kompensacyjne: w 2018/2019 tygodniowo 16 godzin, tj. więcej o 4 godziny (o 33,3%) niż w 2016/2017, i tyle samo w 2017/2018.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że ilość i rodzaj zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz dydaktyczno-wyrównawczych zależna jest od liczby uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zakwalifikowanie ucznia do uczestnictwa w określonych zajęciach następuje zwykle na podstawie zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej. Ilość osób posiadających takie zalecenia każdego roku jest inna. Obowiązkiem dyrekcji szkoły jest zapewnienie także w trakcie roku takim uczniom odpowiedniej pomocy, dlatego też ilość i rodzaj zajęć często zmienia się w trakcie szkolnego.

(akta kontroli str.144-145, 146-148)

Analiza legalności i rzetelności prowadzenia zajęć pozalekcyjnych (6 rodzajów, 11 godzin, ponad 10% ogółu godzin), dokonana na podstawie zapisów w dziennikach zajęć pozalekcyjnych, wykazała: liczba uczestników zajęć spełniała wymogi obowiązujących w tym zakresie przepisów²⁸, wymiar czasowy zajęć oraz ich tematyka odpowiadała zaleceniom podstawy programowej oraz diagnozom potrzeb uczniów.

(akta kontroli str.149-150)

2.2.8 Szkoła prowadziła kształcenie na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania i podręczników szkolnych. Dyrektor Szkoły ustalił, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, zestaw podręczników obowiązujący w poszczególnych oddziałach (na co najmniej 3 lata) oraz materiały ćwiczeniowe na dany rok.

(akta kontroli str.151-178, 275-294)

2.2.9 Uczniowie Szkoły rozpoczynając lata szkolne 2017/2018 i 2018/2019 dysponowali kompletem podręczników i materiałów edukacyjnych zgodnych z nową podstawą programową²⁹. Każdy zakupiony egzemplarz podręczników posiada numer inwentarzowy i jest zaewidencjonowany w programie komputerowym Biblioteka Szkolna. Fakt wypożyczenia podręcznika jest uwzględniony na liście wypożyczonych egzemplarzy imiennie dla każdego ucznia.

²⁸ §§ 8, 7, 15 rozporządzenia MEN z dnia 9.08.2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591 oraz z 2018 r. poz. 1647; § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MEN z 28.03.2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r. poz. 703).

²⁹ W 2017/2018 Szkoła zakupiła w wydawnictwie NOWA ERA (data sprzedaży: 21-22.08.2017 r.): komplet podręczników w ilości 35-37 szt. dla I klasy SP (liczba uczniów na dzień 4.09.2017 r. – 35); dla IV klasy 47-49 szt. (50 uczniów) i 1-3 egzemplarze (data sprzedaży 20.09.2017 r.); dla klasy VII SP (51 uczniów) – 53-50 szt. oraz dodatkowo 1-2 (14.09.2017 r.), II część ćwiczeń do j. polskiego – 50 szt. (16.11.2017 r.). W 2018/2019 Szkoła zakupiła w wydawnictwach: NOWA ERA i Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne (7-8, 17, 22.08. 2018 r., II część ćwiczeń 6.11.2018 r.) podręczniki dla klasy II SP (33 uczniów) po 34-36 egzemplarzy, dla klasy VIII SP (49 uczniów) po 53-56 egzemplarzy.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Badanie higieny procesu nauczania wykazało, że w 6 przypadkach (2016/2017) i 7 przypadkach (2018/2019) lekcje matematyki, fizyki i chemii zostały ulokowane po piątej godzinie lekcyjnej, a planowane przerwy międzylekcyjne po pierwszej, szóstej i siódmej lekcji były pięciominutowe. Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³⁰ plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych uwzględnia:

- 1) równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia;
- 2) zróżnicowanie zajęć w każdym dniu;
- 3) możliwości psychofizyczne uczniów podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w ciągu dnia.

Przyczyną realizacji lekcji fizyki, matematyki i chemii po piątej godzinie lekcyjnej – jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły – jest konieczność pracy nauczycieli wymienionych wyżej przedmiotów w dwóch lub trzech szkołach położonych na terenie gminy. Czas jaki poświęcają na przemieszczanie się pomiędzy szkołami (kilkanaście kilometrów) uniemożliwia stworzenie planu lekcji, który uwzględniałby konieczność realizacji tych zajęć na pierwszych 5 lekcjach. Odnośnie długości trwania przerw lekcyjnych, Dyrektor stwierdził, że ich długość, a tym samym pobyt dzieci w szkole zależny jest od harmonogramu dowozów i odwozów szkolnych. Skrócenie wskazanych trzech przerw wynikało z konieczności dostosowania czasu pracy szkoły do rozkładu jazdy autobusów. W wyniku negocjacji podjętych przez Gminę Torzym z przewoźnikami udało się ustalić nowy harmonogram odwozów. Od 3 grudnia br. wszystkie przerwy lekcyjne w szkole trwać będą co najmniej 10 minut.

(akta kontroli str.129-138, 146-148)

2. W roku szkolnym 2018/2019 oferta zajęć pozalekcyjnych została w porównaniu do lat szkolnych 2016/2017 i 2017/2018 ograniczona:

- zajęcia pozalekcyjne prowadzone w celu rozwoju zainteresowań i zagospodarowania czasu wolnego: w 2018/2019 – 16 godzin tygodniowo (8 rodzajów tematycznych), tj. mniej o 15 godzin (o 48,4%) i o 10 mniej w rodzajach tematycznych niż w 2017/2018 oraz o 23 mniej godzin (o 59,0%) i o 8 mniej w rodzajach tematycznych niż w 2016/2017,
- zajęcia pozalekcyjne dla uczniów szczególnie uzdolnionych: w 2018/2019 – 14 godzin tygodniowo (7 kół tematycznych), tj. mniej niż w latach 2016/2017 i 2017/2018 odpowiednio: o 13 (o 51,9%) i o 6 (o 30,0%) przy 11 rodzajach tematycznych.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że ograniczenie oferty zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w celu rozwoju zainteresowań oraz zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych wynikało ze: zmiany w przepisach prawa oświatowego (likwidacja obowiązku realizacji dodatkowych dwóch godzin tygodniowo przez każdego nauczyciela – art. 42 ust. 2 Karty Nauczyciela), zmniejszenia liczby uczniów w szkole, zwiększenia tygodniowej liczby obowiązkowych zajęć dla uczniów klasy VII i VIII (zgodnie z ramowymi planami nauczania), braku zainteresowania uczniów i ich rodziców niektórymi zajęciami.

(akta kontroli str.144-145, 146-148)

³⁰ Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm. - Zgodnie z brzmieniem tego przepisu przed 29.11.2018 r. plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia.

2.2 Zmiana warunków lokalowych w związku z reformą oświaty

2.2.1. Analiza porównawcza warunków lokalowych i wyposażenia sal lekcyjnych Szkół przed wprowadzeniem i po wprowadzeniu zmian w systemie oświaty (przed i po 1.09.2017 r.) wykazała ich poprawę:

- klasy I-III: przed 1.09.2017 r. funkcjonowały w tej samej przestrzeni szkolnej, gdzie starsi uczniowie, po 1.09.2017 r. klasy uczą się w osobnym budynku; w salach lekcyjnych zostały wydzielone części rekreacyjne i edukacyjne, a ich wyposażenie odpowiadało zaleceniom podstawy programowej przed i po 1.09.2017 r.,
- Szkoła zapewniła uczniom I-III klas wewnętrzne i zewnętrzne place zabaw oraz miejsca rekreacji (sala i plac zabaw w ramach programu „Radosna Szkoła” z których korzystało odpowiednio 112 i 107 uczniów, a do świetlicy uczęszczało 105 i 143 uczniów,
- przed 1.09.2017 r. uczniowie szkoły podstawowej mieli dostęp do pracowni komputerowej, a gimnazjum do pracowni: fizycznej, chemicznej, biologicznej i komputerowej. Po 1.09.2017 r. wszyscy uczniowie mieli dostęp do ww. pracowni, przy zapewnieniu wyposażenia zgodnie z zaleceniami podstawy programowej. Zwiększyła się powierzchnia na ucznia z 1,92 m² do 2,17 m². Przed 1.09.2017 r. w salach gimnazjum brak było połączenia z internetem, po tej dacie zapewniony jest dostęp do internetu we wszystkich salach lekcyjnych,
- przed 1.09.2017 r. Szkoła dysponowała dla wszystkich oddziałów salą gimnastyczną o pow. 180 m² oraz kompleksem ORLIK z pomieszczeniami sanitarnymi spełniającymi wymogi Sanepidu. Po 1.09.2017 r. do prowadzenia zajęć gimnastycznych korekcyjnych wykorzystywana jest aula o pow. 240 m², nie wyposażona (poza materacami i drabinkami) w sprzęt sportowy,
- świetlica szkolna o pow. 138,40 m² (pomieszczenia) przed 1.09.2017 r. była dostępna dla SP, po 1.09.2017 r. jest dostępna dla wszystkich uczniów. Liczebność ogółem grup na zajęciach opiekuńczych wyniosła odpowiednio 219 i 214, przy grupach 25 osobowych na jednego nauczyciela. Uczniowie dojeżdżający (201 i 170) osób są objęci opieką,
- przed i po 1.09.2017 r. stołówka oraz biblioteka umożliwiają korzystanie z nich wszystkim uczniom.

(akta kontroli str.215-218)

a) Wyposażenie pomieszczeń do nauki dla klas I-III odpowiada wymogom określonym w podstawie programowej. W salach edukacyjnych klas I-III są wydzielone miejsca do nauki i rekreacji.

Sala lekcyjna dla III klasy wyposażona jest, zgodnie z podstawą programową z 2012 r., w pomoce dydaktyczne i przedmioty potrzebne do zajęć (np. liczniki), sprzęt audiowizualny, komputery z dostępem do internetu, gry i zabawki dydaktyczne, książki tematyczne (przyrodnicze), biblioteczkę, miejsce, gdzie uczniowie mogliby zostawiać swoje rzeczy.

Sale klas I-II, zgodnie z podstawą programową z 2017 r., wyposażone są m.in. w słowniki, pomoce wizualne, odtwarzacz płyt CD / plików dźwiękowych, komputer ze stałym dostępem do Internetu, tablicę interaktywną (w 1 sali), ekrany telewizyjne, liczniki, gry planszowe i strategiczne, gry interaktywne, materiał naturalny, formy plastyczne i techniczne wykonane przez dzieci, narzędzia i środki dydaktyczne z elementami manipulacyjnymi, narzędzia i pomoce do prowadzenia zajęć ruchowych, muzycznych, plastycznych lub technicznych, a także możliwy do zorganizowania kącik informatyczny z dostępem do dwóch, trzech komputerów dla dzieci. Aranżacja sali powinna być dopasowana do aktualnej tematyki prac dzieci.

(akta kontroli str.218-225)

b) Wyposażenie sal lekcyjnych dla klas IV – VIII jest wystarczające do realizacji podstawy programowej.

Szkoła dysponuje pracowniami do nauki: biologii, chemii, matematyki, języka polskiego, języka obcego, fizyki, geografii, historii, informatyki (2 pracownie), muzyki, plastyki, przyrody, techniki (zorganizowanej w jednej z pracowni informatycznych), wiedzy o społeczeństwie (w pracowni historycznej). W połowie pracowni nie ma tablic interaktywnych, natomiast znajdują się ekrany multimedialne. Ponadto każda pracownia dysponuje m.in.: komputerem z dostępem do internetu, projektor multimedialny, komputer z głośnikami i odtwarzaczem. Przy pracowniach chemicznej i biologicznej znajdują się pokoje/magazynek, w których przechowywane są odpowiednio odczynniki chemiczne (zabezpieczone) i sprzęt laboratoryjny oraz preparaty mikroskopowe, mikroskopy, modele biologiczne, literaturę fachową.

Odnosnie braku we wszystkich pracowniach tablic interaktywnych Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w momencie utworzenia Zespołu Szkół 1.09.2016 r. na wyposażeniu klasopracowni znajdowały się trzy tablice interaktywne. Od stycznia 2017 r. zakupiono i zainstalowano cztery tablice interaktywne wraz z oprogramowaniem oraz trzy monitory interaktywne. Corocznie dyrekcja szkoły w budżecie planuje środki na zakup kolejnych tablic i monitorów. Z uwagi na znaczące koszty jednego urządzenia (cena monitora interaktywnego to minimum 7.000 zł, a tablica z projektorem ok. 5.500 zł) jednorazowe wyposażenie wszystkich pracowni jest na dzień dzisiejszy niemożliwe. Brak szerokopasmowego łącza internetowego uniemożliwił dyrekcji szkoły w poprzednich latach przystąpienie do rządowego Programu „Aktywna Tablica”. Wykonanie przyłącza internetowego jesienią 2018 r. pozwoli na udział szkoły w Programie w 2019 r. Pozyskane w ten sposób środki (wraz z wymaganym wkładem własnym jest to 17.500 zł) pozwolą na wyposażenie w/w urządzenia kolejnych trzech klasopracowni.

Biorąc pod uwagę możliwości finansowe organu prowadzącego (a tym samym szkoły) wyposażenie wszystkich klasopracowni w tablice lub monitory interaktywne najprawdopodobniej zakończy się 2021 r.

Jednocześnie warto odnotować, że na wyposażeniu każdej z pozostałych pracowni i sal lekcyjnych znajdują się projektory multimedialne i ekrany, które zapewniają nauczycielom możliwość realizacji podstawy programowej.

(akta kontroli str.218-225)

c) W związku z reformą w systemie oświaty w Szkole nie został ograniczony dostęp do sali gimnastycznej.

Lekcje wychowania fizycznego są realizowane: w sali gimnastycznej, na placu zabaw, boisku ORLIK i Stadionie Miejskim (bezpłatnie). Miejsca te są bezpieczne dla uczniów. Każdy obiekt posiada regulamin użytkowania.

Plan lekcji na 2018/2019 zapewnia uczniom możliwość (nie mniejszą niż przed 1.09.2017 r.) realizacji zajęć wychowania fizycznego w sali gimnastycznej lub na boisku i stadionie.

(akta kontroli str.216, 218-225)

d) Wyposażenie dwóch pracowni komputerowych zapewnia uczniom Szkoły dostęp do osobnego komputera z dostępem do Internetu. W budynku G (byłe gimnazjum) znajduje się pracownia z 20 stanowiskami z stacjonarnymi komputerami. Nauka odbywa się grupami do 20 uczniów. W budynku A (była szkoła podstawowa) znajduje się także pracownia komputerowa z 25 laptopami. W tej pracowni informatyki uczą się klasy I-III.

(akta kontroli str.218-225)

2.2.2 W zakresie dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii, stwierdzono, że w każdej sali (pracowni) zlokalizowanej w budynku byłego gimnazjum znajduje

się średnio po 12 kompletów mebli szkolnych (krzesło i stolik) w kolorze zielonym³¹, 9-10 kompletów niebieskich³² i 6 kompletów czerwonych³³.

W klasach III uczniowie mają do dyspozycji: 2 komplety mebli zielonych, 4 komplety mebli żółtych³⁴ i 10 kompletów mebli czerwonych.

Prawidłowość doboru mebli w kontrolowanych dwóch klasach siódmych (42 uczniów obecnych, 11% ogółu uczniów), poprzez porównanie rozmiaru mebli szkolnych i wzrostu uczniów siedzących, była w tych klasach w pełni zachowana.

Przeprowadzona 20.11.2018 r. w Szkole kontrola Sanepidu w zakresie m.in. w powyższym zakresie, wykazała³⁵, że kontrola 87 stanowisk uczniowskich w sześciu oddziałach ujawniła 9 nieprawidłowości (wypadków niedostosowania mebli do wzrostu uczniów) w trzech oddziałach.

(akta kontroli str.218-225, 228-229, 230-234)

2.2.3 Pomieszczenia Szkoły, w których realizowane jest kształcenie, spełniają normy bezpieczeństwa i higieny. Dyrektor Szkoły przeprowadzał w badanym okresie corocznie komisyjną (z specjalistą ds. BHP) kontrolę w zakresie bezpieczeństwa i higieny warunków korzystania z obiektów Szkoły. Kontrole obejmujące teren wokół Szkoły i budynek szkolny nie ujawniły żadnych nieprawidłowości.

W toku oględzin potwierdzono, że urządzenia sanitarne są dostosowane do wzrostu i wieku uczniów³⁶. Kontrola Sanepidu przeprowadzona w Szkole w 20.11.2018 r. nie stwierdziła żadnych uchybień w stanie sanitarnym Szkoły.

(akta kontroli str.235-243, 230-234)

2.2.4 W roku szkolnym 2018/2019 w Szkole funkcjonował gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, czynny w dni nauki³⁷. Gabinet spełnia wymogi opisane w §§ 27, 29 36 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakimi powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą³⁸. Funkcjonowanie gabinetu było przedmiotem kontroli Sanepidu, który potwierdził prawidłowość warunków funkcjonowania gabinetu.

(akta kontroli str.244-249)

2.2.5 W Szkole funkcjonuje świetlica szkolna, która zapewnia uczniom możliwość korzystania z opieki świetlicowej w każdy dzień nauki, w godzinach 6.40-15.30. Świetlica zajmuje dwa pomieszczenia, dla większych i mniejszych (I-III klasa) uczniów.

Grupy uczniów znajdujących się w świetlicy nie przekraczają 25 osób. Sposób i tryb funkcjonowania świetlicy określono w Regulaminie pracy świetlicy oraz w Rocznym planie pracy świetlicy, uchwalonym przez Radę Pedagogiczną.

(akta kontroli str.215-217, 221, 250-253)

2.2.6 Zgodnie z art. 106 ustawy Prawo oświatowe, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań opiekuńczych, w szczególności wspierania prawidłowego rozwoju uczniów, Szkoła posiada stołówkę (40 stolików), w której prowadzi dożywianie

³¹ Rozmiar V dla uczniów o wzroście od 146-176,5 cm.

³² Rozmiar VI dla uczniów o wzroście od 159 do 188 cm.

³³ Rozmiar IV dla uczniów o wzroście od 133 do 159 cm.

³⁴ Rozmiar III dla uczniów o wzroście od 119 do 142 cm.

³⁵ Protokół kontroli Nr HDM-65/18 z 20.11.2018 r.

³⁶Budynek byłego Gimnazjum: 158 dziewcząt (17 misek WC: ubikacje dla uczniów, ogólnodostępne, w piwnicy, boisko ORLIK/ 1 miska na 9 dziewcząt, 10 umywałek / 1 umywalka na 15 dziewcząt); 117 chłopców (8 misek WC / 1 miska na 14 chłopców, 15 pisuarów / 1 pisuar na 8 chłopców, 8 umywałek / 1 umywalka na 15 chłopców/.

W budynku gdzie uczą się klasy I-III urządzenia higieniczno-sanitarne są dostosowane do wzrostu uczniów.

³⁷ Środa:8.-12.00 SP Boczków, czwartek: 8.00-12.00 SP Gądków Wielki, piątek: 10.00-14.00 SP Walewice; w pozostałe dni gabinet funkcjonuje w SP Torzym od 8.00 do 14.00 poza ww. godzinami.

³⁸ Dz.U. poz. 739.

uczniów w formie obiadu dwudaniowego (przygotowanego na miejscu). Placówka jest wpisana do rejestru PIS w zakresie prowadzonego żywienia i spełnia warunki bezpieczeństwa.

Z obiadów korzysta 106 uczniów, w tym 49 z posiłków refundowanych i 57 pełnopłatnych.

(akta kontroli str.225, 254-261)

2.2.7 W Szkole funkcjonuje biblioteka szkolna, czynna w dni nauki, w godzinach zajęć dydaktyczno-wychowawczych³⁹ (poza środą, czynna od 9.35, ponieważ bibliotekarki prowadzą lekcje). Sposób funkcjonowania biblioteki określa jej Regulamin.

Biblioteka dysponuje (stan na 15.10.2018 r.) łącznie 13.979 książkami, w tym lekturami do nowej podstawy programowej (6 495), które zapewniają pełną dostępność do lektur (za wyjątkiem 2 tytułów), księgozbiorem głównym (7 149) i zbiorami multimedialnymi (335 pozycji).

(akta kontroli str.262-268)

2.2.8 Użytkowane w Szkole place zabaw, co potwierdziły przeprowadzone oględziny, są bezpieczne dla uczniów.

(akta kontroli str.218-221, 235-243)

2.2.9 Dyrektor Szkoły realizował obowiązek kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły. Na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, Dyrektor Szkoły przeprowadzał w badanym okresie raz w roku⁴⁰, komisyjną (ze specjalistą ds. BHP) kontrolę w zakresie bezpieczeństwa i higieny warunków korzystania z obiektów Szkoły. Kontrole obejmujące teren wokół Szkoły i budynek Szkoły nie ujawniły żadnych nieprawidłowości, i na ich podstawie Dyrektor potwierdzał gotowość Szkoły do rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

(akta kontroli str.235-243)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Szkoła funkcjonowała według aktualnego i prawidłowo przyjętego Statutu. Stan zatrudnienia nauczycieli, posiadających odpowiednie kwalifikacje, był adekwatny do potrzeb szkoły. Wszyscy nauczyciele podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową uczestnicząc w szkoleniach związanych z wprowadzanymi zmianami w systemie oświaty. Prawidłowo zorganizowano obowiązkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, za wyjątkiem niektórych zajęć, gdzie dominuje praca statyczna i długotrwała koncentracja (matematyka, fizyka i chemia) zorganizowanych na ostatnich godzinach lekcyjnych danego dnia. Zapewniono zróżnicowaną i adekwatną do potrzeb uczniów ofertę zajęć pozalekcyjnych, chociaż jej zakres został po 1 września 2017 r. ograniczony. Prowadzono kształcenie na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania i podręczników szkolnych, a w dniu rozpoczęcia roku szkolnego wszyscy uczniowie dysponowali kompletem podręczników i materiałów edukacyjnych.

Warunki lokalowe i wyposażenie sal lekcyjnych należy uznać za prawidłowe. W Szkole znajdują się sale lekcyjne/pracownie wyposażone w sposób umożliwiający realizację podstawy programowej oraz meble szkolne zapewniające możliwość ergonomicznego z nich korzystania. Zapewniono bezpieczny i higieniczny pobyt

³⁹ poniedziałek – 8.00-14.30, wtorek – 8.00-15.05, środa – 9.35-14.20, czwartek – 8.00-14.20, piątek – 8.00-14.25.

⁴⁰ 1.09.2016 r., 30.08.2017 r., 31.08.2018 r.

uczniów zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

3. Współpraca z instytucjami przy wprowadzaniu zmian w systemie oświaty

3.1 Analiza potrzeb w zakresie warunków lokalowych, kadrowych i organizacyjnych poszczególnych szkół odbywała się cyklicznie na spotkaniach organizowanych przez organ prowadzący w marcu każdego roku. Na spotkaniach dyrektorzy przedstawiali istniejące w tym zakresie potrzeby. Analizując plany dotyczące zatrudnienia uzgadniano między innymi uzupełnienia etatów dla poszczególnych nauczycieli oraz wymieniano informację na temat istniejących wakatów. Przeprowadzane w ten sposób konsultacje przyniosły następujące efekty:

- w roku szkolnym 2017/2018 dyrekcja szkoły udzieliła 11 nauczycielom zgody na zatrudnienie w innej placówce
- w roku szkolnym 2018/2019 zgody na zatrudnienie w innej placówce udzielono 8 nauczycielom, do uzupełnienia etatu w innych szkołach, zgodnie z art. 22 Karta Nauczyciela, organ prowadzący skierował 5 nauczycieli.

Utworzenie 1.09.2016 r. Zespołu Szkół w Torzymiu pozwoliło w sposób optymalny przygotować szkołę do wymogów, jakie niesła ze sobą reforma oświaty wprowadzana od 2017 r. . Przeniesienie nauczania uczniów klas V-VII do budynku gimnazjum rozwiązało istniejące wcześniej kłopoty lokalowe w szkole podstawowej. Jednocześnie pozwoliło w sposób racjonalny wykorzystać istniejącą już bazę lokalową. Zapewniło także możliwość nauczania uczniów szkoły podstawowej w specjalistycznych klasopracowniach.

Powołanie Zespołu Szkół stało się rozwiązaniem problemów kadrowych. Zagrożeni zwolnieniami nauczyciele zatrudnieni w gimnazjum przejęli nauczanie w klasach szkoły podstawowej.

3.2 Współpraca z instytucjami współodpowiedzialnymi za wdrażanie reformy była adekwatna, tj.:

- prowadząc działalność informacyjną dotyczącą wprowadzanych zmian wykorzystywano przygotowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej publikacje, plakaty, ulotki, poradniki oraz prezentacje multimedialne. W 2018 r. szkoła przystąpiła do ministerialnego programu *Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej*, w wyniku którego otrzymała przyłącze szerokopasmowego Internetu.
- Dyrektor szkoły brał udział w szkoleniach i naradach organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp. dotyczących reformy. Wykorzystano także materiały informujące o zmianach w przepisach prawa wykorzystane do przeprowadzenia szkoleń dla nauczycieli i pracowników obsługi.

Szkoła współpracowała z organem prowadzącym w zakresie: wprowadzenia nowego Statutu Szkoły (listopad 2017); organizacji opieki nad uczniami dojeżdżającymi do szkoły; organizacji dowozów uczniów do szkoły; zakupu wyposażenia i pomocy szkolnych niezbędnych do realizacji podstawy programowej; zapewnienia wszystkim uczniom podręczników i materiałów ćwiczeniowych; utworzenia oddziałów integracyjnych w szkole; zapewnienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Ponadto współpracowano z: Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Gorzowie Wlkp. oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Sulęcinie i innymi podmiotami⁴¹.

(akta kontroli str.269-270)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie współpracę Dyrektora Szkoły z instytucjami odpowiedzialnymi za wprowadzenie reformy, która była skuteczna i adekwatna do potrzeb.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z ustalonym stanem faktycznym Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 21 grudzień.2018 r.

Kontroler
Mariusz Migdał
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis

⁴¹ Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wlkp. – organizacja szkoleniowych rad dla nauczycieli szkoły (3 rady), udział nauczycieli w szkoleniach, konferencjach i warsztatach organizowanych przez Ośrodek.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sulęcinie – organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole.

W zakresie realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoła rozwija współpracę z: Sądem Rejonowym w Sulęcinie, Centrum Pomocy Rodzinie w Sulęcinie, Komendą Powiatową Policji w Sulęcinie, Powiatową Komendą Straży Pożarnej w Sulęcinie, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Sulęcinie, Nadleśnictwem Torzym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Torzymiu, Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Torzymiu, Torzymskim Ośrodkiem Kultury, Lubuskim Szpitalem Specjalistycznym Pulmonologiczno-Kardiologicznym w Torzymiu, Ochotniczą Strażą Pożarną w Torzymiu, Parafialnym Zespołem Caritas.

